

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi tarixi ədalətin bərpası deməkdir

Qarabağ Azərbaycandır!

Erməni terrorizmi və erməni separatizmi anlayışlarının təhlilinə tarix elmləri doktoru, Ukrayna Milli Aviasiya Universitetinin professoru Arif C.Quliyev "İşğal olunmuş ərazilərin azad edilməsi təcrübəsi ilə mübarizə üçün vasitə kimi", gürcü politoloqu və jurnalisti Badri Naçkebiyanın "Erməni terrorizmi "Böyük Ermənistan"ın məqsədlərinə nail olmaq üçün vasitə kimi" və Ukrayna Beynəlxalq Kadr Akademiyasının müxbir üzvü Aleksandr Y.Manaçinskiy "Qara dəniz regionunda terrorizmin çağırışları: etnoloji aspekt, və ya terrorçuların vətəni varmı?" adlı məqalələri həsr olunub.

"Daşnaksütyun" partiyasının yaranmasından (1890) başlayaraq erməni terrorizminin inkişaf mərhələləri və erməni terror təşkilatlarının bütün dünyada dağıdıcı fəaliyyətlərindən ətraflı bəhs edərək Arif C.Quliyev erməni hərbcilərinin Qarabağ müharibəsində iştirakı, onların dinc əhalinin kütləvi qətlərinə, münacişə zonasından aralı yerləşən ərazilərdə törədilən terror aktlarından söhbət açır: "Müxtəlif KİV-lərin məlumatlarına əsasən, 1989-1994-cü illərdə erməni terrorçuları tərəfindən Azərbaycan ərazisində nəqliyyat vasitələrində 29 iri terror aktı törədilib, iki mülki helikopter və iki mülki təyyarə vurulub".

Erməni terror təşkilatlarının rəhbərlərinə dövlət səviyyəsində bəraət qazandırılmasından danışıraq müəllif Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Köçaryanın fəaliyyətinə nəzər salır. Monte Melkonyan, Vazqen Sisyian, Qrant Markaryan kimi terrorçuların Qarabağ müharibəsinin "qəhrəmanları" elan edilməsindən Köçaryanın rəhbərlik etdiyi erməni alim bununla əlaqədar hollandiyalı jurnalist Çarlz Van Der Leunun sözlərini diqqətə çatdırır: "...Qarabağ münaqişəsində və Robert Köçaryanın siyasi karyerasında mühüm rolunu ASALA oynayıb. R.Köçaryan Livandakı Qarabağ gələn ASALA terrorçuları Davidyan və Melkonyanı "çöl komandirləri" təyin edib. Məhz bu terrorçular Xocalı, Şuşa və Laçında azərbaycanlıları qətlə yetirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır..."

Yekunda Arif C.Quliyev haqlı olaraq vurğulayır ki, "Ermənistanda terrorizm dövlət siyasətinə çevlənərək rəhbər elita tərəfindən xarici və daxili siyasət mexanizminin əsas vasitəsi kimi qəbul edilir. "Qarabağ ermənilərinin özünü müəyyənləşdirmə hüququ uğrunda mübarizəsi" lozunuq altında Ermənistanda hakimiyyətə terrorizmi öz ideoloji və ərazi iddialarının təmin edilməsi üçün istifadə edən qüvvələr gəlib".

1887-ci ildə Cenevrədə təsis edilən "Qnçak" partiyasının fəaliyyəti, onun ləğvi və sonralar dünyanın ən təhlükəli terror təşkilatlarından biri sayılan ASALA-nın yaradılmasını təhlil edərək Badri Naçkebi-

ya bu təşkilatın rəhbərləri və fəalları, onlara Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən bəraət qazandırılması və sonradan bu terrorçuların Azərbaycan torpaqlarının işğalında iştirakı haqqında ətraflı danışıq. Müəllif Gürcüstanın konfliktoloji məktəbinə erməni terrorizmini daim diqqətdə saxlamadığı tövsiyə edir, çünki müəyyən vəziyyətlər yarananda terrorizmdən heç kim sığortalanmayıb: "Unutmaq olmaz ki, Abxaziya münaqişəsi zamanı Gürcüstana qarşı "marşal Baqramyan adına batalyon" adlı etnik ermənilərin terror təşkilatı varub".

"Qorxu və ağır kompleks" və müxtəlif xalqlar arasında terrorizmin yaranmasında coğrafi amilin təsirinə danışıraq Aleksandr Y. Mana-

çinski I Pyotrun "erməni kartı", mənbələrə istinad edərək ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına kütləvi şəkildə köçürülməsindən ətraflı bəhs edir: "Qarabağ məsələsi" adlanan məsələnin erməni məsələsinin sadəcə bir hissəsi olduğu bu gün bizim yadımızdadır? Erməni məsələsi isə XIX əsrin sonları - XX əsrin əvvəllərində gündəmdə olan Şərqi məsələsinin bir hissəsidir". Müəllif qeyd edir ki, hazırda terrorizm geosiyasi mübarizənin az qala ən əsas elementinə çevrilib, buna görə də xalqlar özləri müəyyən addımlar atmalı, cəmiyyətlər terrorizmə can atan nümayəndələrini qınamalı, onlarla var gücü ilə mübarizə aparmalıdır: "Əks təqdirdə globallaşma dövründə bu cür xalq böyük geosiyasi oyunların silahına, hətta oyuncağına çevrilməyə məhkumdur".

Erməni terrorizmi məsələsi Bakı Slavyan Universitetinin professoru Şalala Hasanovanın "Ermənistan Hərbi Qüvvələrinin Azərbaycan işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yoludur" adlı məqaləsində də öz əksini tapıb. "Daşnaksütyun" partiyasının terrorçu fəaliyyətini və bu partiyanın siyasi fəallığını bərpa etmək üçün Ermənistanın sabiq prezidentləri Robert Köçaryan və Serj Sarkisyanın təmsalında rəsmi Yerevanın atdığı addımları araşdıraraq müəllif yazır: "...2019-cu il yanvarın sonlarında tarixdə ilk dəfə olaraq "Daşnaksütyun" partiyasının qurultayı Azərbaycanın işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ ərazisində keçirilib. Bununla daşnaqlar demək istədi ki, onlar üçün Qarabağ məsələsi əsas məsələlərdən biridir və "bu məsələnin həllini partiya Qarabağın Erme-

nistana birləşdirilməsində görür". Bunu "Daşnaksütyun" partiyasının həmsədri Kiro Manoyan bəyan edib".

Qeyd edək ki, 2019-cu ilin fevralında turan.az saytına verildiyi müsahibəsində Manoyan Azərbaycan tərəfindən hərbi əməliyyatlara başlanılmasının mümkün olmadığını və bu təqdirdə Azərbaycanın çox güman ki, yeni ərazilər itirəcəyini bəyan edərək vurğulayıb ki, bu məsələdə təmsil etdiyi partiyanın mövqeyi dəyişməzdir və Nikol Paşinyanın "Mənim addımım" siyasi hərəkatı da bu mövqeyi tamamilə dəstəkləyir.

Və erməni tərəfinin məhz bu cür separatçı çağırışlarına görə danışıqlar prosesi nəticəsiz qalıb. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan beynəlxalq hüquqi sənədləri təhlil edərək Ş.Həsənova bu sənədlərin "xalqların özünü müəyyənləşdirmə prinsipi" ilə bağlı müddəalarını araşdırır və beynəlxalq hüquqda "daxili özünü müəyyənləşdirmə prinsipi"nin milli dövlətlərin ərazisində yaşayan milli azlıqların bu dövlətlərin ərazi bütövlüyü çərçivəsində özünü müəyyənləşdirməsi" kimi qeyd olunduğunu vurğulayır. Fikrimizcə, bununla hər şey tamamilə aydın olub!

Topluuda yer alan məqalələrin bir qismi məhz "özünü müəyyənləşdirmə hüququ" anlayışı, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası və işğal olunmuş torpaqların azad edilməsi məsələlərinə həsr edilib. "Ərazi bütövlüyünə dair pozulmuş hüquqi normaların bərpası Azərbaycan dövlətinin Konstitusiyası borcudur" adlı məqaləsində professor Namiq Əliyev ölkə Konstitusiyasının nizamnamələrini dövlətin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsinə tələb edən beynəlxalq hüquqi sənədlər çərçivəsində araşdırır və 1994-cü ildə Bişkek protokolu imzalanmasından sonrakı dövrdə erməni qətilərinin danışıqlar prosesi təhlil edir: "25-illik nəticəsiz danışıqlar... münaqişənin, yeni Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünün bərpasına yönələn məsələnin hərbi yolla həll olunmasını qaçılmaz edir. Beləliklə, ATƏT-in Minsk qrupu, xüsusilə də onun həmsədrəri Cənubi Qafqazı yeni müharibə ilə üz-üzə qoyublar". Fikrimizcə, məhz bu səbəbdən dünyada birliyi Qarabağda aparılan hərbi əməliyyatlara qarışmayıb. Heç kim boynuna almısa da, bu beynəlxalq təşkilatlarda hamı çox gözəl başa düşür ki, uzun illər ərzində onlar münaqişənin sülh yolu ilə ədalətli həlli üçün heç bir iş görməyiblər. Prezident İlham Əliyev dünya birliyinə müraciət edərək: "Problemi həll etmək iqtidarında deyilsinizsə qarışmayın" deyib. Əgər heç olmasa bunu bacarılırsa yəne sağ olsunlar...

(ardı var)

Nəzrin CƏFƏROVA,
sənətdənəslilik
üzrə fəlsəfə doktoru